„Honba za petrklíči“
návod

Jak poznat rozdíl mezi květy?

Žádné předchozí znalosti o petrklíčích nepotřebujete. Jediné, co je potřeba, je rostlinu v přírodě poznat. Samotné zkoumání je snadné, dokáže to každý. Stačí jen nahlédnout do květů jednotlivých rostlin a určit, jestli má jedinec krátkočnělečné (S typ) nebo dlouhočnělečné (L typ) květy. U krátkočnělečných – S typu je v květu vidět 5 tyčinek. U dlouhočnělečných je vidět jen jedna malá tečka – té se říká pestík. Jestli nedokážete rozeznat, zda vidíte tyčinky nebo pestík, nic se neděje. Zkuste se přesunout k další rostlině, u které to bude snazší poznat. Na začátku může být trochu těžší poznat rozdíl mezi tyčinkami a pestíkem. Čím více květin prozkoumáte, tím to pro vás bude jednodušší. Občas můžete narazit na rostlinu, která bude mít oba znaky nebo bude vypadat úplně divně. Vyfoťte ji, nahrajte fotografii do formuláře a popište ji do poznámky.

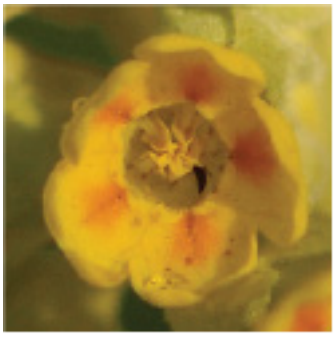

S-typ

L-typ

Postup pozorování

Abyste určili typ květů, stačí se na ně jen podívat. Rostliny netrhejte! Sehněte se k rostlině a otočte ji k sobě. Buďte opatrní, abyste na ní nešlápli. Po pozorování by měly rostliny zůstat nepoškozené, nemělo by tak docházet k ničení přírody. Prozkoumejte co nejvíce (ideálně 100) různých rostlin po celé lokalitě.

Začněte takto:

Než se vydáte do přírody, ujistěte se, že alespoň jeden z účastníků pátrací skupiny má s sebou chytrý telefon s přístupem na internet. Jestli tomu tak není, vytiskněte si formulář o pozorování. Když narazíte na místo, kde prvosenky rostou, otevřete webovou stránku www.nurmenukk.ee/cs a vyberte možnost „Pozorování". Nezapomeňte, že úkolem honby je pozorování prvosenek rostoucích ve volné přírodě. Proto nezkoumejte prvosenky na zahradách či záhonech. Prvosenky hledejte v lesích – doubravách, dubohabřinách, bučinách, či jejich okrajích. Výsledky zaznamenejte do formuláře a doplňte je podrobnými fotografiemi zkoumané oblasti. Vše nahrajte na web.

Jakmile naleznete místo s prvosenkami, otevřete dotazník v části POZOROVÁNÍ a odpovězte na jednotlivé otázky. Vaše poloha může být automaticky zaznamenána vaším chytrým telefonem (za předpokladu, že máte zapnuto zaznamenávání polohy a GPS). Jestliže není možné polohu zadat automaticky, zadejte umístění na mapě sami posunutím bodu či zadáním GPS.
Odhadněte, kolik prvosenek se v oblasti nachází. Vidíte jen několik jednotlivých rostlin (nechají se rychle spočítat), je jich zde několik desítek (do 200), nebo je celé území pokryté prvosenkami (až tisíce rostlin)?

Začněte rostliny jednu po druhé zkoumat. Podívejte se na jejich květy a zapište si, jestli se jedná o S nebo L typ. Zapamatujte si, kde jste začali, a po každém prozkoumání rostliny udělejte jeden krok směrem dál, aby se nestalo, že budete jednu rostlinu zkoumat několikrát. Pokračujte, dokud neprozkoumáte 100 rostlin. Pokud se ve vámi zkoumané oblasti nenachází tolik rostlinek, nic se neděje, napište do příslušné části dotazníku komentář, že víc rostlin v místě není. Tato informace pro nás bude v dalších fázích hodnocení dat velmi užitečná.

Pokud se honby účastníte s více lidmi, rozdělte si zkoumanou oblast mezi sebou. Jeden z vás může začít v jednom rohu, druhý v druhém a než začnete, dohodněte hranici, kterou ani jeden z vás nesmí překročit. Například: „Já budu zkoumat nalevo od tohoto kamene a ty budeš zkoumat napravo." Pokud je vaše skupina pozorovatelů velká, vytvořte menší skupinky a rozdělte oblast mezi ně. Jeden z účastníků může například stát uprostřed a mít na starosti zapisování výsledků do formuláře. Ostatní účastníci na něj budou volat typy květů (S nebo L), a účastník uprostřed zaznamená výsledky celé skupiny.

Honba za petrklíči Fotografie: Kaarel Kaisel

UNIVERSITY OF TARTU
UNIVERSITAS TARTUENSIS
1632

TEADUSE TIPPKESKUS
ECOLCHANGE
CENTRE OF EXCELLENCE

Euroopa Liit
Euroopa

Eesti
tuleviku heak

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Baltisch-Deutsches
HOCHSCHULKONTOR
BALTI-SAKSA KÕRGKOOLIDE BÜROO BALTIJAS–VĀCIJAS AUGSTSKOLU BIROJS BALTIJOS ŠALIŲ IR VOKIETIJOS AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ BIURAS

český svaz ochránců přírody

BOTANICKÝ
ÚSTAV AV ČR
v.v.i.

CITIZEN SCIENCE
Občanská věda v České republice